

چکیده

طی چند دهه گذشته زنجیره‌های تأمین با هدف افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه‌ها و تحقق نیازهای روزافزون بازار به سرعت در حال توسعه و تکامل بوده‌اند. همین امر منجر به پیچیده‌تر شدن روزافزون زنجیره‌های تأمین شده است. افزایش پیچیدگی در زنجیره تأمین، کنترل بر فرایندهای آن را کاهش می‌دهد و مانع از عملکرد بهینه آن می‌شود. اختلالاتی که در نقطه‌ای از زنجیره تأمین روی می‌دهند در صورت عدم کنترل می‌توانند سایر اعضای زنجیره را نیز به شدت تحت تأثیر قرار دهند. از آنجایی که اختلال در زنجیره تأمین به مسئله مهمی برای بسیاری از شرکت‌ها تبدیل شده است، مدیریت ریسک به‌طور روز افزونی در حال مطرح شدن به عنوان یکی از موضوعات مهم در حوزه مدیریت زنجیره تأمین می‌باشد. اما با وجود اینکه پژوهش‌های علمی روی این موضوع در حال گسترش است، در ایران این موضوع چندان مورد توجه پژوهشگران قرار نگرفته است. از این رو هدف این پژوهش، کم کردن شکاف موجود از طریق شناسایی و ارزیابی ریسک‌ها به عنوان دو مرحله مهم در مدیریت ریسک زنجیره تأمین است. بدین منظور ابتدا ریسک‌های مهم با مرور ادبیات موضوع شناسایی شد. سپس با استفاده از اطلاعات حاصل از مدیران و متخصصان زنجیره تأمین شرکت‌های پایاکلاچ و فراوری و ساخت به همراه ۸ تأمین‌کننده، یک طبقه‌بندی نهایی از ریسک‌ها ارائه شد. در ادامه این ریسک‌ها بر مبنای تأثیرشان بر عملکرد زنجیره تأمین با استفاده از روش AHP و نرم‌افزار Expert choice اولویت‌بندی شدند. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که از بین ریسک‌های زنجیره تأمین، منابع تولیدی از دسته ریسک‌های عملیاتی؛ کیفیت تأمین، انعطاف‌ناپذیری تأمین‌کنندگان و وابستگی به تأمین‌کنندگان محدود از دسته ریسک‌های تأمین و موانع اداری و دولتی و فشارهای رقبا از دسته ریسک‌های محیطی بیشترین اولویت را داشته و نیازمند توجه و اقدامات ویژه هستند.

کلید واژه: زنجیره تأمین، مدیریت ریسک زنجیره تأمین، شناسایی ریسک، ارزیابی ریسک